

YttrandeDatum
2022-12-08Diarienummer
2.2.17-21205/2022-1Regeringskansliet
Utrikesdepartementet
ud.hi.remiss@gov.se

Remissyttrande om Europeiska kommissionens förslag till förordning om förbud mot produkter som producerats genom tvångsarbete

Ert diarienummer UD 2022/14873

Jordbruksverket anser att det är positivt att åtgärder vidtas för att stävja förekomsten av tvångsarbete. Jordbruksverket anser dock att den föreslagna förordningen riskerar att innebära negativa konsekvenser för enskilda ekonomiska aktörer till följd av ökad administration och ökade kostnader.

Enligt förslaget ska de behöriga myndigheterna i det preliminära undersökningsskedet tillämpa en riskbaserad strategi vid bedömningen om det är sannolikt att en ekonomisk aktör handlat i strid med förbudet. Vid tillämpningen ska den behöriga myndigheten inrikta sig på de ekonomiska aktörer som ingår i de led i värdekedjan som är så nära som möjligt där det finns risk för tvångsarbete.¹ I den riskbaserade strategin ingår vidare att bedömningen bland annat ska grunda sig på information från den databas som föreslås införas och omfatta information om risker för tvångsarbete i specifika geografiska områden och specifika produkter. Informationen i databasen, däribland de specifika geografiska områdena och de specifika produkterna, ska tillhandahållas av externa experter. Informationen ska grunda sig på informationskällor från bl.a. internationella organisationer och tredjeländers myndigheter.² Det framstår som att informationen i databasen ska vara övergripande, utan att beakta producenter och leverantörer på individuell nivå.

Mot bakgrund av den riskbaserade strategin framstår det som att det preliminära undersökningsskedet i huvudsak kommer att koncentreras till vissa geografiska områden och produkttyper som utpekats i databasen. Eftersom resultatet av det preliminära undersökningsskedet kommer att avgöra om den behöriga myndigheten faktiskt inleder en undersökning eller inte³, är det rimligt att anta att de enskilda aktörerna kommer att förhålla sig till den riskbaserade strategin i deras verksamheter i förebyggande syfte.

¹ Art. 4.2.

² Art. 11.1.

³ Art. 5.1.

Jordbruksverket bedömer att förekomsten av tvångsarbete inom EU är låg och att det främst lär vara importerade produkter som riskerar att ha producerats genom tvångsarbete. De aktörer inom unionen som står närmast risken för tvångsarbete är då i flertalet fall importörer av produkter från tredjeländ. Eftersom importörerna står närmast risken för tvångsarbete ska den behöriga myndigheten rikta in sig på dessa vid undersökning av om det är sannolikt att någon ekonomisk aktör handlat i strid med förbudet. För jordbrukssektorns del bedömer Jordbruksverket att risken för tvångsarbete är störst inom primärproduktionen och de tidiga förädlingskedjorna. Det innebär att importörer av jordbruksprodukter från dessa led sannolikt kommer att omfattas av stora krav på att kontrollera producenter och leverantörer. Å andra sidan kan importörer av mer högförädlade produkter komma att påverkas i ännu större utsträckning eftersom sådana produkter kan bestå av många komponenter som måste bedömas var för sig. Kraven blir rimligtvis ännu högre om de produkter som importeras har producerats i något av de geografiska områden och/eller består av produkter som utpekats i databasen. En ekonomisk aktör som vill fortsätta bedriva handel med producenter i utpekade geografiska områden eller importera utpekade produkter lär behöva räkna med en ökad administrativ börda.

En möjlig effekt av detta kan bli att ekonomiska aktörer inom EU avstår från att handla med producenter som omfattas av någon av riskindikatorerna i databasen, utan att någon närmare kontroll av de enskilda producenterna eller leverantörerna görs. Detta kan innebära att utvecklingsländer missgynnas. Om ett geografiskt område inom EU skulle utpekats finns skäl att närmare utreda hur det skulle förhålla sig till den unionsrättsliga principen om fri rörlighet för varor.

I detta ärende har ställföreträdande generaldirektören Jan Cedervärn beslutat. Jacob Landsjö har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också chefsjuristen Ida Lindblad Hammar, Olof Johansson, Lena Niemi Hjulfors, Maria Lindsäth, Fabian Nilsson, Åsa Lannhard Öberg och Sara Sundelius deltagit.

Jan Cedervärn

Jacob Landsjö

Yttrandet har signerats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Kopia till

Näringsdepartementet